

XXVII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen vuodelta 1924¹⁾ antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Vuonna 1924 ovat puhtaanapitohallituksen jäseninä olleet: talonomistaja J. T. Isotupa puheenjohtajana, lehtori M. Sergelius varapuheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto ja kauppias E. G. H. Paulig sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja J. A. Sjöholm. Sihteerinä toimi varatuomari W. O. Becker syyskuun 1 p:n, jonka jälkeen tointa hoiti nuorempi oikeusneuvosmies K. E. Furuhjelm. Hallitus kokoontui vuoden varrella 21 kertaa.

Hallituksen jo vuonna 1920 tekemää ehdotusta erityisen tililaitoksen perustamisesta, ei myöskään vuonna 1924 päätetty. Suurena edistysaskeleena voidaan kuitenkin mainita kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kamreeritoimen perustamisesta puhtaanapitolaitokseen. Samalla määrättiin liikekirjanpito otettavaksi käytäntöön laitoksen kannattavaisuuden selville saamiseksi. Kamreeriksi otettiin sittemmin herra A. Sergelius. Konttorihenkilökunta oli muuten sama kuin edellisenä vuonna.

Puhtaanapitolaitoksen konttorista, missä laitoksen kirjanpito hoidettiin, annettiin 7,440 laskua yksityisille suoritetuista töistä, lähetettiin kirjekirjan mukaan 1,023 kirjelmää ja pidettiin asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Toimintavuosi oli sääsuhteiden puolesta puhtaanapitolaitokselle erittäin epäsuotuisa. Runsaat lumisateet vuoden alussa tuottivat laitokselle huomattavia kustannuksia, suuria lumimääriä kun oli poiskuljetettava, samaten vaati sitä seurannut kuiva kesä katujen ja teiden tehokkaampaa kastelua mikä huomattavasti lisäsi kustannuksia.

Huonoon tulokseen vaikutti myöskin lannan pieni kysyntä. Vuoden päättyessä oli Malmin kaatopaikalle kertynyt noin 20,000 kuormaa vaikka lannan hintaa vuoden kuluessa kaksi kertaa alennettiin.

Vuoden kuluessa laajennettiin laitosta huomattavasti työpajojen muodossa ja lisäämällä työvälineitä. Laitoksen kalusto lisääntyi 416,952: 12 markasta tammikuun 1 p:nä 1924 872,954: 66 markkaan joulukuun 31 p:nä samana vuonna.

Myöskin puhtaanapitolaitoksen taaleihin tehtiin vuoden kuluessa tuntuvia parannuksia, mikä näkyy m. m. harvoista sairaustapauksistakin.

¹⁾ Muutamat kertomuksessa esiintyvät tiedot puhtaanapitolaitoksen tileistä on tästä jätetty pois; ks. läh. Helsingin kaupungin tilasto V. 9. 1924. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7. p. toukok. 11 §.

Luottamus laitoksen työhön lisääntyi talonomistajien keskuudessa ja sellaisetkin, jotka aikaisemmin olivat sanoneet irti laitoksen kanssa tekemänsä välikirjat pitivät edullisena antaa puhtaanapitotyö laitoksen suoritettavaksi.

Vuoden kuluessa jättivät yksityiset talonomistajat laitoksen huoleksi talojen puhtaanapidon 1,420 taloon nähden ja katuosuuksien puhtaanapidon 206 talon osalta.

Työ oli, kuten aikaisemminkin, jaettuna kahdelle osastolle, joista toinen hoiti katujen puhtaanapidon ja toinen makkien tai talojen puhtaanapidon.

Katujen puhtaanapito-osasto piti vuoden kuluessa puhtaana 1,141,358 m² katua, toreja ja avonaisia paikkoja, 135,824 m² satama- ja ranta-alueita sekä 413,391 m² viertoteitä ja teitä. Sitäpaitsi pidettiin sopimuksen mukaan puhtaana 32,496 m² kirkkoille kuuluvia katuosia, 33,860 m² VI kaupunginosan yksityisille talonomistajille kuuluvia katuosia, 15,390 m² Kaivopuistossa sijaitseville huviloille kuuluvia katuosia ja 151,512 m² yksityisille, muissa osissa kaupunkia asuville talonomistajille kuuluvia katuosia.

Katujenpuhtaanapito-osaston palveluksessa oli keskimäärin 8 työnjohtajaa, 281 työläistä ja 24 hevosta päivää kohti. Koneelliset laitteet käsittivät 24 kasteluvaunua, 2 kasteluautoa, 14 lumensulatuskonetta ja 26 purgatorvaunua. Kasteluautot toimitettiin kuitenkin vasta vuoden lopulla, minkä vuoksi niitä ei voitu käyttää kertomusvuonna.

Puhtaanapitopiirien lukumäärä lisääntyi vuoden kuluessa yhdellä, ja oli niiden lukumäärä siis 6.

Ensimmäinen piiri käsitti III, VII, VIII ja IX kaupunginosan, toinen piiri I ja II kaupunginosan, kolmas piiri VI kaupunginosan, neljäs piiri IV, V ja XX kaupunginosan, viides piiri XIII, XIV ja XV kaupunginosan ympäristöineen ja kuudes piiri X, XI ja XII kaupunginosan ympäristöineen.

Kuivan kesän vuoksi olisi viertoteiden ja leiden perusteellisempi kastelu toisinaan ollut välttämätön ja kahden uuden kasteluauton hankkimisen kautta voidaan toivoa, että kastelu tulevana kesänä toimitetaan tyydyttävämmiin. Kuitenkin lienee tuskin huultavaa, että viertoteitä voidaan kastella ilman että muistutuksia esiintyy ennenkuin niiden uusi päällystäminen loppuunsaoritaan. Vuoden vedenkulutuksesta ilmenee kuitenkin, että kastelua toimitettiin tuntuvasti ahkerammin kuin edellisenä vuonna. Kesällä 1924 käytettiin nimittäin kasteluvaunuissa 39,947 m³ vettä vastaten 28,762 m³ vuonna 1923.

Menot katujen puhtaanapidosta nousivat 6,107,647: 38 markkaan budjetettiin merkityn 6,113,590: 81 markan asemesta. Säästönä voitiin siis merkitä 5,943: 43 markkaa.

Todelliset tulot katujenpuhtaanapidosta, 1,380,534: 05 markkaa, ylittivät arvioidut, 889,837 markkaa, 490,697: 05 markalla.

Makkien ja talojen puhtaanapito-osaston palveluksessa oli keskimäärin 154 työläistä ja 60 hevosta 7 työnjohtajan valvonnan alla.

Laitos hoiti vuoden varrella 1,489 talon puhtaanapidon, joista 69 oli kaupungin omistamaa.

Varsinainen talojen puhtaanapito oli jaettu 6 osastoon.

Ensimmäinen osasto toimitti puhtaanapidon I, II, III, VII, VIII ja IX kaupunginosassa, toinen osasto IV, V, VI, XIII, XIV, XV ja XX kaupunginosassa ympäristöineen, (kolmas osasto X, XI ja XII kaupunginosassa ympäristöineen, neljäs osasto hajoituskaivojen tyhjennyksen öisin ja viides osasto yleisten makkien puhtaanapidon; kuudes osasto hoiti Malmin puhdistus- ja kaatopaikan.

Taloista kuljetettiin vuoden varrella 11,875 astiaa makkilantaa, 98,304

astiaa hajotuskaivojen jätteitä, 5,194 astiaa keittiöjätteitä, 5,543 kuormallista hevosenlantaa, 33,954 kuormallista lannaksi kelpaavia jätteitä ja 7,985 kuormallista roskia, rakennusjätteitä y. m., ja sitä paitsi kuljetettiin ja kaitettiin maahan 657 eläimenraatoa ja 14 kuormallista pilaantuneita ruokataavaroita.

Makki- ja keittiöjäteastiain pesun helpottamiseksi hankittiin kaksi sähköpesukojeita.

Meno- ja tulosäännessä oli makkien puhtaanapitoa varten otettu 3,448,103: 81 markan suuruinen määräraha. Kirjaan viedyt kustannukset, 3,432,570: 93 markkaa, näyttivät kuitenkin 15,532: 88 markan suuruisen jäänöksen.

Tulot makkien ja talojen puhtaanapidosta nousivat 2,792,580: 95 markkaan. Tulosäännessä olivat nämä tulot arvioidut 2,957,114 markaksi.

Työkalut y. m. Senjälkeen kun Länt. Viertotielle n:o 24 perustettiin korjauspaja lisääntyi työ tässä pajassa vuosi vuodelta. Siellä korjattiin kertomusvuonna kaikki laitoksen työkalut ja valmistettiin uusia, 2 uudet rikankuljetusrattaat, 6 lumiauraa ja 12 hiekkalaatikkoa. Sitäpaitsi korjauspaja hoiti yleisten käymäläin kunnossapidon. Pajassa kengitettiin sekä laitoksen omat että yksityisten henkilöiden hevosia. Kengityksiä oli yhteensä 700. Laitoksen hevosten ruokkimiseen käytettiin 166,437 kg. heiniä ja 17,836 kg. kauroja. Hevosten sairaspäiviä oli vuoden kuluessa 110, ja lääkäri kävi talleissa 30 kertaa.

Tämän osaston menot nousivat 590,751: 40 markkaan, arvioidun 593,500 markan asemesta. Säästöä oli siis 2,748: 60 markkaa.